

FONS FÀBRICA GROBER

1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1 CAT/CRDI/83
- 1.2 Fons Fàbrica Grober
- 1.3 1900-1990 (predomina 1920-1960)
- 1.4 Fons
- 1.5 547 fotografies (358 positius, paper, diferents formats, b/n i color, 172 negatius plàstic, 135mm color), 13 cintes magnetofòniques, 2 sobres i 1 arxivador amb documentació textual, 10 estampes, 1 carnet, 1 placa identificativa de carruatge i 3 matrius d'impremta.

2 ÀREA DE CONTEXT

- 2.1 Fàbrica Grober
- 2.2 La fàbrica Grober va ser fundada l'any 1890 per Cristòfol Grober i Viotti, un italià establert a Girona, com a "Grober & Cía. Sociedad en comandita". Es dedicava a la fabricació de trenyelles i cordons de seda, llana i cotó, i altres elements de passamaneria com els botons de nou d'ivori. La primera fàbrica aprofitava l'edifici i part de les instal·lacions que altres empreses havien tingut al barri del Mercadal, entre el carrer del Progrés i el carrer de la Indústria. L'octubre de 1895 es va inaugurar una segona fàbrica a Bescanó, que disposava d'una central hidroelèctrica que abastia de llum les dues fàbriques. L'any 1919 es va constituir la Sociedad Anónima Grober que va suposar l'entrada a l'empresa dels germans Emili, Joan i Carles Portabella Barrera. Durant aquests anys l'empresa va viure una important ampliació i consolidació, i també es van diversificar els productes que s'hi fabricaven.
L'any 1922 S.A. Grober va fundar l'"Ateneo Social Democrático", que després de la Guerra Civil va passar a dir-se Fomento de Cultura, amb l'objectiu de promoure el desenvolupament professional i cultural dels treballadors i treballadores de la fàbrica i les seves famílies. La seu estava situada en un edifici propi del carrer Nou del Teatre, que arribava fins al carrer Sant Josep; antigament havia estat propietat de la família Cors. L'edifici constava d'una sala de ball, un cafè i sala de jocs i diverses aules. A l'Ateneu s'hi desenvolupaven diverses activitats de tipus lúdic i cultural, destinades principalment als treballadors i treballadores de la fàbrica, però obertes a tota la població gironina. S'organitzava en diferents seccions, les principals de les quals eren l'Escola d'Ensenyament Primari, l'Escola d'Oficis i Arts decoratives i l'orfeó Cants de Pàtria.
Al final de la Guerra Civil, i durant la retirada dels republicans de la ciutat, es va incendiar la fàbrica i va quedar totalment destruïda. Un any després de l'incendi, el 4 de maig de 1940, es van inaugurar les noves instal·lacions al mateix indret. La fàbrica de Girona es va mantenir en ple funcionament fins a mitjans dels anys 1970, moment en què es va anar traslladant tota la producció a la fàbrica de Bescanó i es van enderrocar les naus de la fàbrica. Els terrenys van ser requalificats parcialment com a zona verda pel pla urbanístic del Mercadal.
- 2.3 Amb anterioritat a l'ingrés el fons estava sota custòdia de Javier Borrell. El fons va ingressar a l'arxiu com a dipòsit instal·lat en dues capsos, un arxivador i dos sobres. La primera intervenció ha consistit en separar els materials d'acord amb les seves característiques. Al llarg del mes de febrer de 2020 s'ha dut a terme la digitalització de 358 positius en suport paper de diferents formats i majoritàriament en b/n i s'ha catalogat aquest material a nivell d'unitat documental simple. Pel que fa a les cintes magnetofòniques, s'han digitalitzat i s'han descrit a nivell d'inventari. També s'ha reinstal·lat i descrit a nivell d'inventari la resta de documentació.
- 2.4 Dipòsit a l'Arxiu Municipal de Girona fet per Javier Borrell, director general de Global.

3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

- 3.1 El fons està format per documentació relativa al seguiment d'esdeveniments de la fàbrica Grober i d'entitats que hi estaven vinculades com el Foment de Cultura, en concret amb les seves seccions de l'Escola d'Ensenyament Primari, l'Escola d'Oficis i Arts Decoratives i l'orfeó Cants de Pàtria. Una petita part correspon a documentació personal de Joan Portabella Barrera. En destaca el seguiment fotogràfic de la destrucció de la fàbrica el 1939 i de les obres de reconstrucció entre 1939 i 1940 fet pel fotògraf Valentí Fagnoli. També les gravacions de diferents concerts de l'orfeó Cants de Pàtria.

- 3.2. El conjunt de la documentació no permet definir un quadre de classificació de fons.
- 3.3 No s'ha portat a terme cap operació d'avaluació i tria documental.
- 3.4 No es preveuen ingressos addicionals al fons.

4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

- 4.1 No es coneix que hi hagi limitació d'ús per qüestions de Propietat Intel·lectual
- 4.2 De la majoria de fotografies amb drets vigents, la titularitat dels drets de Propietat Intel·lectual correspon a l'Ajuntament de Girona
- 4.3 En les fotografies, la presència de text es limita als sobres on originalment estaven instal·lats els materials i als reversos, que han permès la seva identificació i datació. Principalment en castellà.
- 4.4 Els materials presenten en general un bon estat de conservació.
- 4.6 Existeix un instrument de descripció a nivell de d'unitat documental simple de 358 fotografies. Les cintes magnetofòniques i la resta de documentació disposen d'instruments de descripció a nivell d'inventari.

5 ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

- 5.1 Els originals es troben en dipòsit al CRDI (Centre de Recerca i Difusió de la Imatge) de l'Arxiu Municipal de Girona.
- 5.2 Al CRDI es conserva un àlbum amb còpies fotomecàniques del reportatge fet arran de la visita del rei Alfons XIII.
- 5.3 A l'Arxiu Municipal de Girona no existeixen unitats de descripció relacionades amb el fons. A l'Arxiu Comarcal del Maresme conserva el fons Grobelastic – Magí Borrell Portabella (Fons ACM70-144).
- 5.4 *Bibliografia:*

FORN SALVÀ, Francesc. *De Grober a Globelastic. 1890-1984. La continuïtat en la labor empresarial*. Globelastic S.A. Arenys de Munt 1995.

CLARA RESPLANDIS, Josep. "Notes sobre la fàbrica Grober (1890-1978). *Revista de Girona*, 106 (1984).

TAES, Sofie. (Octubre de 2019). *Fàbrica Grober: the rise and fall of an industrial landmark in Girona*. Recuperat de <https://blog.europeana.eu/2019/10/fabrica-grober-the-rise-and-fall-of-an-industrial-landmark-in-girona/>

6 ÀREA DE NOTES

- 6.1 Entre la documentació textual dipositada hi havia també documentació de la cooperativa Mas Albornà, amb seu a Vilafranca del Penedès, de la qual formava part Magí Borrell i que no té vinculació directa amb Girona. Aquesta documentació es retorna al donant.

7 ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

- 7.1 Informació continguda en la unitat de descripció.
- 7.2 Descripció feta seguint les recomanacions de la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) i, pel que fa a l'estructuració i codificació de la fitxa de fons, la Norma Internacional de Descripció Arxivística ISAD(G).
- 7.3 Descripció realitzada per Fina Navarrete (2020).